

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI FELADATSOR (I.)

I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

1. FELADAT

Nevezze meg a görög-római művelődés kiemelkedő alakjainak tevékenységét!

- a) Ciceró:
- b) Arisztotelész:
- c) Thuküdidész:
- d) Tacitus:

2 pont

2. FELADAT

Mely középkori államokban játszottak fontos szerepet a felsorolt uralkodócsaládok?
Betűjelekkel válaszoljon!

- A) Lengyelország
- B) Csehország
- C) Frank Birodalom
- D) Spanyolország
- E) Firenze
- a) Aragóniai
- b) Luxemburgi
- c) Karoling
- d) Medici

2 pont

3. FELADAT

Oldja meg az alábbi törvénnyel kapcsolatos feladatokat!

„II. András király úrnak (...) aranypecsétjével megerősített levelét, az abban foglalt minden szabadsággal egyetemben (...) jóváhagyjuk (...) Kivéve egyedül egy cikkelyt, tudniillik ezt: „hogyan az örökösök hátrahagyása nélkül elhaló nemeseknek jogukban áll (...) tetszésük szerint mások részére (...) birtokaikat eladni vagy elidegeníteni.” Sőt ellenkezőleg, éppenséggel ne legyen joguk ezt megtenni, hanem birtokaik jog és törvény szerint (...) legközelebbi atyafiaikra (...) háramoljanak.”
(Nagy Lajos 1351-es törvényeiből)

- a) Hogyan nevezik a forrásban megfogalmazott törvényt?
- b) Mennyiben akadályozta a törvény a reformkorban a polgári fejlődés kibontakozását?
.....
.....
- c) Mikor törölték el ezt a törvényt (év, hó, nap)?

3 pont

4. FELADAT

Keresse meg, és javítsa ki a mohácsi csata körülményeit bemutató „dokumentum” hibáit!

A király, II. Ulászló képtelen volt a bajokat orvosolni, maguk a főnemesek nem, csak a megyék követei jöttek össze rendszeresen a szabad ég alatt azon a helyen, melyet Rákosnak mondanak. A csata napján a király jobbján ott állott a fővezérnek kinevezett Szapolyai János és a zágrábi püspök, a zágrábi után a pécsi és a szerémi püspök, kettő pedig a főpapok közül a király baljára volt állítva. Az a hely, ahol a sereget felállították, Mohácstól egy, a Marostól félmérföldnyire volt. Amint már mondtuk, nagy, széles síkság terült itt el, amelyet sem erdők, sem bozótok, sem folyóvizek, sem dombok nem bontották meg, csak bal felől, közötté és a folyó között volt egy iszapos, mocsaras víz, sűrű sással és nádassal, ahol utóbb sokan tudtak elmenekülni... Velünk szemben hosszú félkörben elnyúló domb volt, ezen túl volt a törökök tábora. A csata közben az ellenség futásunkat látva azt gondolta, hogy ez csak cselből történik, ezért sokáig csatarendben maradtak, s az éj sötétjének leszállta előtt tartózkodtak az üldözéstől.

Hibák	Helyesen
a)	b)
c)	d)
e)	f)
g)	h)

2 pont

Karikázza be a mohácsi vész okai, körülményei közül azt a négyet, amelyek a forrásszövegben is megtalálhatók!

- A) Az ország első végvári rendszere széthullott, Nándorfehérvár is elesett.
- B) Az ország kormányzó rendjei között nagy széthúzás volt.
- C) A király tehetetlen és eszköztelen volt a problémákkal szemben.
- D) A török sereg a tüzéség és a janicsárok révén minőségi fölényben is volt.
- E) A csata helyszíne nehezítette a visszavonulást.
- F) Mire a törökök felbukkantak a dombon, már szembe sütött a nap.
- G) A török maga sem hitte el gyors győzelmét.

2 pont

5. FELADAT

Az alábbi időpontokhoz mely magyar történelmi események tartoznak?

- a) 1664:
- b) 1723:
- c) 1849. május 21:
- d) 1920. március 1:

4 pont

6. FELADAT

Jelölje a középkori európai kereskedelmet ábrázoló térképvázlaton az alább felsorolt topográfiai adatokat és folyamatokat!

- a) Levantei kereskedelem
- b) Hanza kereskedelem

c) Melyek voltak Levantén nyugat felé szállított legfontosabb áruk?

.....

d) Melyek voltak Levantén kelet felé szállított legfontosabb áruk?

.....

4 pont

7. FELADAT

Az alábbi állítások a XIX. század második felére vonatkoznak. Írja az állítások elé a megfelelő nagybetűt!

- A) mindkét állítás igaz
- B) első állítás igaz, a második hamis
- C) első állítás hamis, a második igaz
- D) mindkét állítás hamis

- a) A keleti kérdés a távol-keleti érdekszférák elhatárolását jelenti, megoldása biztosította az USA, Japán és Nagy-Britannia együttműködését az I. világháborúban.
- b) A közjogi kérdés Ausztria és Magyarország egyik alapvető problémája volt a dualizmus korában, megoldatlansága hozzájárult a birodalom széteséséhez.
- c) Az obstrukció a parlamenti munka megbénítása, melyet Tisza Kálmán erélyes fellépéssel letört.
- d) A német egység kialakulását III. Napóleon igyekezett megakadályozni, így egy laza szerkezetű föderalista Németországot hozott létre.
- e) Az anarchizmus a XIX. században az egyik legelterjedtebb baloldali irányzat, amely tagadja az államhatalom szükségességét.

5 pont

8. FELADAT

Válaszoljon a Ferenc József által kiadott úrbéri pátenssel kapcsolatos kérdésekre!

„1. § A létezett úrbéri kapcsolatok s a földesúri törvényhatóságnak megszüntetése folytán, az úrbéri kapcsolatból s a földesúri törvényhatóságból eredő és következtetett jogok, járandóságok és kötelezettségek is elenyésznek.

2. § Az úrbéri kapcsolat megszüntetése következtében a volt jobbágyok a kezükben lévő úrbéri földbirtokban teljes tulajdoni s szabad rendelkezési joggal ruháztatnak föl...

3. Úrbéri földbirtoknak azon telkek tekintendők, melyek az úrbéri táblákba mint úrbéri jobbágy- és úrbéri zselléreltelkek állománya iktaték be...

17.§ A szőlőhegyfokok s szőlőkből járó adózások és szolgáltatások csak akkor tekintendők megszüntetetteknek, ha ezek oly telkek alkatrészeit képezik, mely ezen nyílt parancs 3. §-ához képest úrbéri teleknek tekintendők... eddigelé divatozott szolgáltatások ... míg a megváltás megtörténik, vonakodás nélkül teljesítendők...”
(Az 1853-as Úrbéri pátensből)

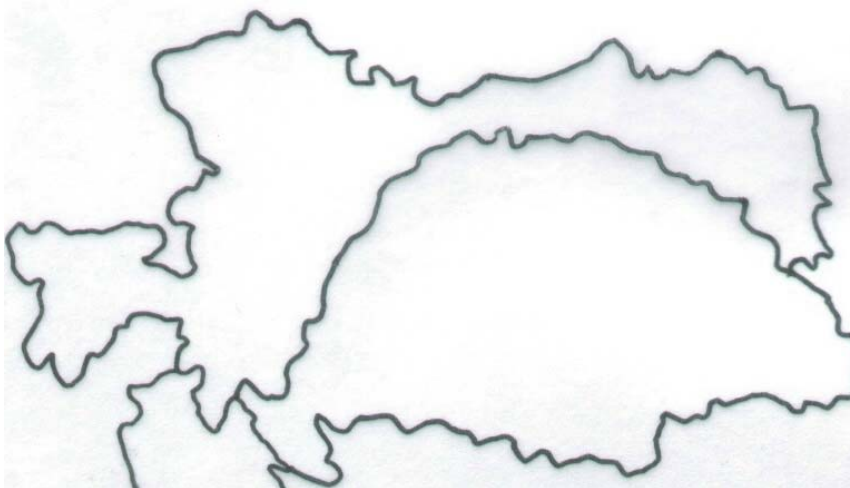
- a) Mi jutott a volt jobbágyok polgári tulajdonába?
- b) Hogyan rendelkezett az 1848-as jobbágyfelszabadítás ebben a kérdésben?
- c) Hogyan rendezte a pátens a szőlőbirtokok kérdését?
-
- d) Hogyan viszonyul a pátens az áprilisi törvényekhez?
-

4 pont

9. FELADAT

Válaszoljon a Habsburg Birodalomban 1754-ben bevezetett kettős vámhatárral kapcsolatos kérdésekre!

- a) Miért nevezik „kettősnek” ezt a vámhatárt?
-
- b) Mi volt a vámrendelet célja?
-
- c) Melyik gazdaságpolitikai irányzat elveit követte ez a rendelet?
- d–e) **Ábrázolja** az alábbi térképen a **kettős vámhatárt** és **annak működését!**

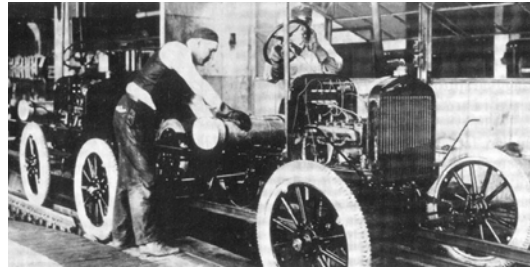

5 pont

10. FELADAT

A Ford autógyár termelési adatai alapján válaszoljon a kérdésekre!

Év	Termelés (db)	Ár
1909–1910	18 664	950
1912–1913	168 220	600
1914–1915	308 213	490
1920–1925	1 250 000	350

- a) Milyen összefüggés figyelhető meg a darabszám és az árak között?
-
- b) Mi az összefüggés magyarázata?
- c) Milyen, a képen látható munkaszervezési módszer tette lehetővé az autógyártás felfutását?
-
- d) Mi volt ennek a módszernek az előnye?
- e) Hogyan hatott az ipar más területeire az autógyártás felfutása?
-

5 pont

11. FELADAT

Emelje ki a képek alapján a korszak **három jellegzetességét**, és **értelmezze röviden**, hogyan jelennek meg azok (milyen tartalmakat, jelenségeket emel ki, milyen beállításokat alkalmaznak stb.) a képeken!

Kádár János és Rákos Mátyás egy sporttelep avatásán
1948-ban

Jellegzetesség

.....

.....

.....

Sztálinváros építésén dolgozó fiatal lányok
1952 nyarán

Annak megjelenése

.....

.....

.....

6 pont

Összesen 44 pont

II. Szöveges, kifejtendő feladatok

OLVASSA EL FIGYELMESEN!

A következő feladatok közül összesen **négyet** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania: Kidolgozandó

- **kettő rövid** és **kettő hosszú** feladat,
- amelyek közül mindegyik más-más korszakra,
- és legalább kettő a magyar történelemre vonatkozik.

Kizárólag a helyesen kiválasztott feladatok értékelhetők!

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat, majd *karikázza be* az alábbi táblázatban a választott feladatok sorszámát! **A kettősvonallal elválasztott egységekben csak egy jelölés szerepelhet.**

	Korszakok, témák		A válasz hossza, pontszáma		
			rövid	hosszú	pont
Egyetemes történelem	1	Római életmód	1.		7
		Babiloni társadalom		2.	16
	2	Német egység	3.		7
		A versailles-i béke		4.	16
Magyar történelem	3	Középkori magyar társadalom	5.		7
		Hunyadi Mátyás		6.	16
	4	XVII–XIX. századi magyar társadalom	7.		7
		Görgey megítélése		8.	16
	5	Koncepciós perek	9.		7
		Magyar revízió		10.	16

Ellenőrizze választása helyességét!

A „**rövid**” kifejtés 70–90 szavas (kb. 6–8 soros), a „**hosszú**” pedig 130–150 szavas (kb. 25–30 soros) válaszokat igényel.

(A feladatok megoldásához *Történelmi Atlasz és Helyesírási kézikönyvtár* használható!)

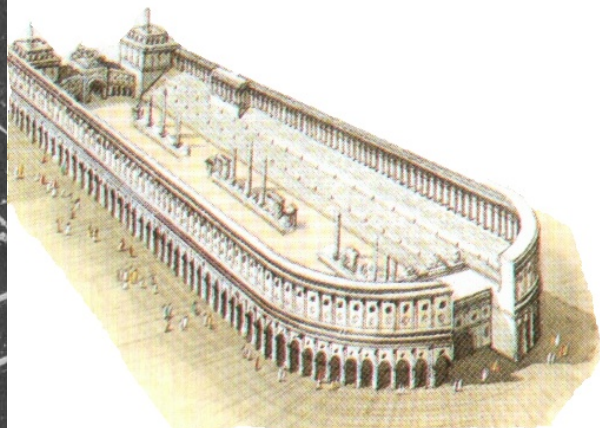
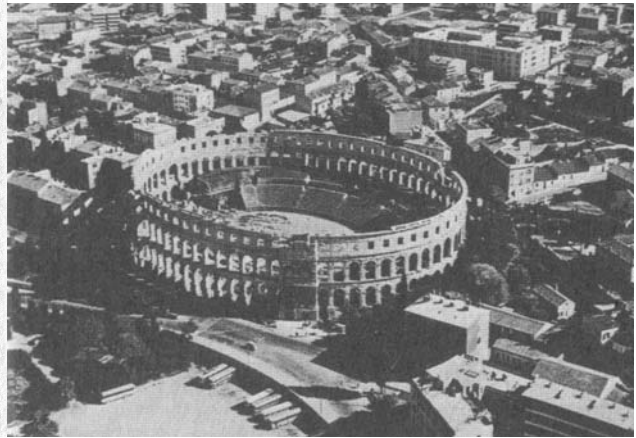
Feladat	Elérhető pont	Elért pont
1. (rövid)	7	
2. (rövid)	7	
3. (hosszú)	16	
4. (hosszú)	16	
Összesen	46	

EGYETEMES TÖRTÉNELEM

1. FELADAT

1. korszak: Római életmód

A képek és a forrásrészlet alapján jellemezze a római tömeg **szórakozási szokásait** és azok **szerepét** a római világban!

„És ha legalább a lovak gyorsasága vagy a hajtók ügyessége vonzaná őket, még volna a dolognak valami értelme, de hát a ruháknak szól a biztatás, ruhákért rajonganak, s ha a futtatás alatt, a verseny kellős közepén ezt a színt oda, ezt emide helyeznék át, a rokonszenv és biztatás azonnal átpártolna, cserbenhagynák tüstént kedvenc hajtóikat, kedvenc lovaikat, bár eddig messziről rájuk ismertek, folyton az ő nevüket harsogták. Ekkora közkedveltségben, ekkora tekintélyben áll egy silány tunika, – hagyján, hogy a tunikánál is silányabb csöcselék, de néhány komoly ember előtt is.”

(Plinius leírása a kocsiversenyek egykori szurkolóiról.)

(7 pont)

A forrás és előzetes ismeretei alapján **mutassa be Hammurapi törvénygyűjteményét és az Óbabiloni Birodalom társadalmi rétegeit!** Foglalja össze a forrás jelentőségét!

„1. Ha egy awelum (szabad ember) gyilkossággal vádol egy szabad embert, de nem bizonyít: a vádló ölésék meg. 2. Ha egy szabad ember tanúként jelentkezik egy pörben, és kimondott szavát nem bizonyítja: ha a per élettel kapcsolatos, az illető ölésék meg. 8. Ha egy szabad ember akár ökröt, akár juhót, akár disznót lopott, ha a templomé vagy a palotáé, harmincszorosan térítse meg, ha egy muskénumé (félszabad), tízszeresen térítse meg. Ha a tolvaj nem tudja megtéríteni: ölésék meg. 15. Ha egy szabad ember a városkapun kiviszi a palota rabszolgáját vagy rabszolganőjét: ölésék meg. 21. Ha valakit betörésen kapnak rajta: a tett színhelyén öljék meg, és kaparják el az illetőt. 22. Ha valakit lopáson kapnak rajta: az illető ölésék meg. 25. Ha egy szabad ember házában tűz üt ki, s az, aki oltani siet oda, a ház gazdájának holmijára szemet vetvén, bármit is eltulajdonít: az illetőt ugyanabba a tűzbe vessék. 53. Ha valaki hanyagságból nem erősíti meg földjén a gátat, és a gáton rés nyílik, úgy, hogy a megművelt föld a víz alá kerül: az elpusztult gabonát az fizesse meg, akinek a gátja átszakadt. Ha nem képes a gabonát megtéríteni, öt magát és vagyonát pénzért eladván, a pénzen osztozzanak meg azok, akiknek a víz elsodorta a gabonáját. 117. Ha egy szabad embert az adóssága szorongatja, s ezért feleségét, fiát vagy lányát kénytelen pénzért eladni vagy szolgálónak küldeni: annak házába, aki megvette őket, vagy gazdájuk lett, három évig dolgozzanak. A negyedik évben fel kell, hogy szabaduljanak. 195. Ha egy fiú megüti az apját, vágják le a kezét. 196. Ha egy szabad ember kiszúrja bárkinek a szemét a szabadok rendjéhez tartozók közül, szúrják ki az ő szemét is. 197. Ha egy szabadember szabad embernek csontját töri, törjék el az ő csontját is. 198. Ha egy muskénum szemét szúrta ki, vagy egy muskénum csontját törte el: egy mina (500 gramm) ezüstöt fizessen. 199. Ha egy szabadember rabszolgájának (wardum) szúrta ki a szemét, vagy egy szabad ember rabszolgájának törte el a csontját: fizesse meg a vételára felét. 200. Ha egy szabad ember kiveri egy szabad ember fogát: üssék ki az ő fogát is. 202. Ha egy szabad ember arcul üt valaki olyant, aki nála előkelőbb helyzetű: a nyilvánosság előtt mérjenek rá hatvanat a bikacsökkal. 205. Ha egy szabad ember rabszolgája arcul üt valakit, aki a szabadok rendjéhez tartozik, vágják le az ő fülét.”

(Tankönyvi szöveg)

(16 pont)

3. FELADAT

2. korszak: Német egység

Elemesse a történelmi atlasz segítségével (56/a; 50/d és 51/c – Középkolai Atlasz, Cartographia) a német egység létrejöttének nagyhatalmi háttérét!

(7 pont)

4. FELADAT

2. korszak: A versailles-i béke

A történelmi atlasz és az idézet segítségével hasonlítsa össze Wilson amerikai elnök 1918. januári 14 pontos békejavaslatát a megvalósult versailles-i békerendszerrel!

- „I. Nyíltan letárgyalt békeszerződések, amelyek megkötése után nem lesz többé titkos nemzetközi megállapodás.
- II. A hajózás teljes szabadsága a parti vizeken kívül eső tengereken.
- V. Az összes gyarmati igények pártatlan rendezése, annak az elvnek betartása alapján, hogy a lakosság érdekei ugyanolyan súllyal essenek latba, mint a kormánynak méltányos igényei.
- VII. Az egész világ egyet fog érteni abban, hogy Belgiumot ki kell üríteni, és helyre kell állítani.
- VIII. Az egész francia területet fel kell szabadítani. Azt az igazságtalanságot, amelyet Poroszország 1871-ben Elzász-Lotaringia tekintetében Franciaországnak okozott, jóvá kell tenni.
- IX. Az olasz határokat a világosan felismerhető nemzetiségi vonalak szerint kell kiigazítani.
- X. Ausztria-Magyarország népei részére, meg kell adni az önálló fejlődés leghababbb lehetőségét.
- XI. Szerbiának szabad és biztosított kijáratot kell adni a tengerhez, a különböző balkáni államok politikai és gazdasági függetlenségét és területi sérthetlenségét nemzetközi garanciákkal kell alátámasztani.
- XIII. Független lengyel államot kell létesíteni, szabad kijáratot kell biztosítani számára a tengerhez.
- XIV. Különleges szerződésekkel meg kell alakítani a nemzetek általános szövetségét avégből, hogy a nagy és kis államok politikai függetlensége és területi sérthetlensége kölcsönös garanciákkal egyaránt biztosítottassék.”

(Tankönyvi idézet)

(16 pont)

Saját ismeretei alapján és a két forrás összevetésével mutassa be a földbirtokosok **fő kiváltóságait, rétegződését**, és állapítsa meg a **megnevezésükben bekövetkezett változásokat!**

Részletek az Aranybullából:

„A szervienseknek, valamint a szerviensek és az egyházak népeinek mentességéről minden adó és beszállásolás alól

a) Úgyszintén: semmiféle adót, sem „szabad dénárokat”-at nem fogunk szedetni a szerviensek birtokai után, sem az ő házaikba vagy falvaikba nem szállunk, hacsak nem hívnak bennünket.

b) Az egyházak népeitől sem fogunk semmiféle adót szedni.

(...) Ha pedig a király az országon kívül akarna hadakozni, a nemesség ne tartozzék vele menni, hanem ha a király pénzén; és valamikor haza térend, a nemeseken hadi bírságot ne vegyen. (...)

Ha pedig ellenség támadna haddal az országra, általánfogva mindnyájan tartozzanak elmenni.

(...) Azonképpen, ha az országon kívül akarnánk hadakozni és mi is a haddal mennénk, minden, valakinek ispánsága vagyon, a mi pénzünkön velünk jöni tartozzék.

(...) Azt is elrendeltük, hogy ha mi vagy a mi utódaink közül valaki valamely időben ezen rendelkezéseink ellen akarna cselekedni, ennek az oklevélnek erejénél fogva mind a püspököknek, mind a többi jobbágyoknak és az országunk nemesének, együttesen és külön-külön, a jelenben és a jövőben mindörökké szabadságukban álljon, hogy a hűtlenség minden vétke nélkül nekünk és a mi utódainknak ellenállhassanak és ellentmondhassanak.”

Részlet IV. Béla és fiai 1267. évi törvényeiből:

„Magyarország összes nemese, akiket királyi szervienseknek mondanak, hozzánk járulván, tőlünk alázatosan kérték, hogy őket Szent István királytól megállapított és elnyert szabadságukban megtartani kegyeskedjünk, hogy nekünk és a koronának annál hívebben és lelkesebben szolgálhassanak, minél kegyesebb szabadságjogokkal ajándékozzuk meg őket. Mivel úgy találtuk, hogy kéréseik és követelésük jogosak, és törvényesek, tanácsot tartván báróinkkal, s az ő hozzájárulásukkal azokat teljesítendőnek véltük.”

(7 pont)

A térkép-vázlat és a szemelvények alapján mutassa be, miben különbözik a két szerző felfogása között Hunyadi Mátyás nyugati hódításainak megítélésében!

„Mátyásnak a nyolcvanas években a Habsburgokkal szemben folytatott politikája lényegében helyes volt, fő vonásaiban a függetlenség minden oldalú védelmének követelményét fejezte ki. Egyben növelte a lehetőségét annak, hogy az ország a török ellen nagyobb erővel és huzamosabban, hátbatámadás veszélye nélkül, tehát eredményesebben újíthassa meg harcát.”

(Léderer Emma: *Magyarország története I. (Egyetemi tankönyv)* Tankönyvkiadó, 1965.)

„Jól hangzó feltevés, hogy Mátyás azért erőltette az északi és a nyugati hódításokat, hogy ily módon kiegyenlítse a területi aránytalanságot, s a törökellenes fellépés céljából egyesítse a térség erőforrásait. Mióta az oszmánok megjelentek a Balkánon, minden környékbeli uralkodóház a török fenyegetéssel indokolta a maga „tróngyűjtési” kísérleteit. Az ekkor még ép Magyarország semmivel sem tűnik alkalmatlanabb bázisnak az erőgyűjtési kísérletek számára, mint a körülbelül azonos fejlettségű, de szétagoltabb Lengyelország vagy a kicsiny, s nem kevésbé szétagolt Ausztria, ahonnan a Jagelló-, illetve a Habsburg-házból való uralkodók eddig a magyar trónra kerültek. ...

A perszónalunió formájában megvalósult országegyesítések azonban nem sokat lendítettek a törökellenes összefogás ügyén. Az egyazon főt uraló, de belügyeiket önállóan intéző, saját törvényeik szerint élő országokat csak nagyritkán sikerült katonai és politikai akcióegységbe kovácsolni. A magasztos közcélok hangoztatása valójában mindig dinasztikus érdekek leplezésére szolgált. Ez alól Mátyás sem volt kivétel, olyannyira nem, hogy egyenest őt tekinthetjük a becsvágyó dinasztia-alapító prototípusának.”

(Szakály Ferenc: *Virágkor és hanyatlás 1440–1711, Háttér Lap- és Könyvkiadó, 1990.*)

(16 pont)

7. FELADAT

4. korszak: A XVIII–XIX. századi magyar társadalom

A Baranya megyei bolyi uradalomra vonatkozó a XVIII–XIX. századi adatok alapján fogalmazzon meg a **három lényeges megállapítást! Fejtse ki következtetéseit!** Válaszában térjen ki a következő jelenségekre: **telekaprózódás, majorkodás, zselléresedés, második jobbágság kialakulása, kitagosítás.**

	A telkeken élő úrbéresek száma (fő)		
	1767-ben	1827-ben	1847-ben
Egész telek feletti területtel rendelkező		5	
Egész telkes		161	124
6/8-ad telkes		238	238
4/8-ad telkes		853	927
3/8-ad telkes			6
2/8-ad telkes		38	61
Összes jobbágy	1036	1295	1714
Házasszeller		565	564
Zsellér		181	358
Összes zsellér	305	746	922

A majorság nagysága (hold)	
1809-ben	1839-ben
2411	5457

(7 pont)

A forrásrészlet alapján **mutassa be**, hogyan vélekedett Kossuth Görgey Artúr a világosi fegyverletételben játszott szerepéről! **Elemesse**, milyen módszerekkel és milyen célból születt a levél!

Szegény szerencsétlen hazánk elesett. Elesett nem ellenségeinek ereje, hanem árulás s alávalóság által... Ó, hogy ezt megértem, s mégsem szabad meghalnom.

Görgeyt felemeltem a porból, hogy magának örök dicsőséget, hazájának szabadságot szerezzen. És ő a hazának gyáván hóhérjává lőn.

Görgeyt rég vádolák némelyek, hogy ambíciózus, s diktatúrára vágyik. Én, ki a nagyravágyást nem ismerem, s nem tudom megfogni, miként lehet mást szeretni, mint a hazát s a szabadságot, hónapok előtt már s azóta ismételve megszólítottam, hogy ha hatalomra vágyik, legyen irántam őszinte, mondja meg, s én magam csinállok pártot számára – pedig a párt, melyet én csinállok, nagy lesz – az egész haza, csak ígérje meg, hogy a hazának és a szabadságnak híve leszen – átadom neki a hatalom koszorúját, mely nekem (kinek egyedül ambíciója, mihamarabb visszatérni a magánélet homályába, szegényül, egyszerűen, mint mindig valék) nem egyéb, mint töviskoszorú, melynek még dicsősége is fullaszt és nyom...

Azonban táborában egy kamarilla támadott, kívülről, mint mondá, de tőle eredve, mint mostan tudom. Az arisztokratizmus s nemzetietlenség mindinkább gyökeret vert a seregben, mely azonban öhozza személyes vitézségénél fogva oly korlátlan pietással, ragaszkodással viseltetett, hogy őtőle a sereget megfosztani annyit tett volna, mint a győzelem bizalmát venni el a seregtől, s azt győzhetetlen hősokból bizalomvesztett gyávákká tenni...

És kezdett terjedni a gondolat, hogy az oroszoknak meg kell adni magunkat. Az oroszok pacifikáció eszméje Görgey környezetéből szivárgott szét látatlan...

E csatavesztés [Temesvár] Görgeyt kell vala, hogy sietségre ösztönözze, ellenkezőleg, midőn látta, hogy nincs sereg többé, melyre ellenében támaszkodhassam, levetette az álarcot, seregeit a Maroson visszaparancsolta, s ezen iránta fanatizált sereg élére diktatúrai szerepre veté magát. Ha van annyi erő közelben kezemben, melyet csak látványul is fölállíthatok, serege élén fogom el saját kezemmel, vagy magamat összekoncoltatom – de egyedül valék.

(Kossuth vidini levele, 1849. szeptember 12.)

(16 pont)

9. FELADAT

5. korszak: Konceptiók perék

A források és saját ismeretei alapján fogalmazza meg a koncepciók perék néhány jellemzőjét!

„Mindszenty József elsőrendű vádlott bűnös egyrendbeli, folytatólagosan elkövetett, a demokratikus államrend és a köztársaság megdöntésére irányuló szervezkedés vezetésének büntettségében, továbbá egyrendbeli folytatólagosan elkövetett hűtlenség büntettségében, egyrendbeli folytatólagosan elkövetett külföldi fizetési eszközök zárolt letétbe helyezésének elmulasztásával elkövetett külföldi fizetési eszköznek engedély nélkül az ország területéről való kijuttatásával elkövetett büntettségben, továbbá egyrendbeli bejelentés alá eső értékkel engedély nélkül való rendelkezéssel megvalósított büntettségben.”
(Forrás: *Száz magyar esztendő*, 514–516.)

„Rajk és bandája meg akarták semmisíteni a magyar népi demokrácia minden nagy vívmányát, a parasztoknak kiosztott földet vissza akarták adni a nagybirtokosoknak, a bányákat, gyárakat a nagytőkéseknek. A dolgozó nép kezét újra bilincsbe verni, és újra hatalomra juttatni a magyar nép nyugatra szökött ellenségeit. (...) Rajk és társai tervei mögött is az amerikai imperializmus állott. (...)”

Rajk László és társai e bűnös, aljas célok elérésének semmiféle gátságtól nem riadtak vissza. A vád a vádlottak beismerésével, az iratokhoz csatolt és a főtárgyaláson ismertető iratokkal és feljegyzésekkel bizonyított. A vádat mindenben igazolja azoknak a tanúknak a vallomása, akiknek kihallgatására a vádiratban indítványt tettem.”

(Forrás: *Száz magyar esztendő*, 530–531.)

(7 pont)

10. FELADAT

5. korszak: Magyar revízió

Mutassa be a magyar revízió megvalósulását a Történelmi atlasz Magyarország 1941-es határait és közigazgatását bemutató térkép segítségével és előzetes ismeretei felhasználásával. **Válaszában térjen ki** az 1938 és 1941 közötti területgyarapodás nemzetközi hátterére is!

(16 pont)